

Z e behoorden tot de eerste tweets van de kersverse minister van Onderwijs, Ingrid van Engelshoven van D66. En ik trok direct een wenkbrauw op.

„Vandaag is het Equal Pay Day,” twitterde de minister op 3 november. „Door verschil in inkomsten tussen man en vrouw werken vrouwen omgerekend vanaf vandaag gratis, tot eind 2017.” En direct daarna volgde nog een tweet: „Zo'n loonkloof vind ik onacceptabel. Gelijk werk verdient gelijk loon, dus zonder verschil tussen man en vrouw.”

Dat klinkt als een groot onrecht. Vrouwen in Nederland verdienen zoveel minder dat ze in november en december gratis werken! Maar is dat zo? Nee.

Voor haar berekening gaat de minister uit van het gemiddelde uurloon dat mannen en vrouwen in Nederland verdienen. Neem alle werkende vrouwen, bereken hun gemiddelde uurloon. Doe hetzelfde bij mannen en wat blijkt? Vrouwen verdienen gemiddeld ongeveer 16 procent minder dan mannen. Op 3 november resteert nog ongeveer 16 procent van het jaar. Vandaar het gratis werken, lichte het ministerie mij toe.

Maar een groot deel van die loonkloof is volkomen logisch, zo leggen de brave rekenaars van het Centraal Bureau voor de Statistiek al jaren uit. De vrouwelijke beroepsbevolking heeft namelijk niet dezelfde kenmerken als de mannelijke. Zo is de vrouwelijke beroepsbevolking gemiddeld genomen jonger: steeds meer vrouwen zijn immers

gaan werken. En: jongere mensen verdienen minder. Ook is de vrouwelijke beroepsbevolking gemiddeld lager opgeleid: vooral voor de oudere generaties vrouwen geldt dat. En: lageropgeleiden verdienen gemiddeld minder, dat geldt voor mannen en vrouwen.

Als het CBS voor al deze kenmerken corrigeert, blijft een veel kleiner loonverschil over: van 5 procent bij de overheid en 7 procent in het bedrijfsleven. Zo bezien werken vrouwen vanaf een veel latere datum in het jaar gratis. Dan had Van Engelshoven haar tweet later in het jaar moeten sturen, rond 9 december. Maar ook dat is de vraag.

Want of dit gecorrigeerde loonverschil een *onterecht* verschil is, is onduidelijk. Of hier sprake is van ongelijk loon voor gelijk werk, zoals de minister suggereert, kan je op basis van deze cijfers niet concluderen. Het CBS waagt zich er in elk geval niet aan.

Eind 2016 wezen de statistici er wel op dat met het stijgen van het opleidingsniveau van vrouwen de loonkloof afneemt. En dat jonge vrouwen inmiddels gemiddeld meer verdienen dan jonge mannen. Waarom? Ze zijn gemiddeld hoger opgeleid. Dus ja, is hier eigenlijk wel een probleem?

Dat is de hamvraag. Het College voor de Rechten van de Mens doet daar de afgelopen jaren interessante onderzoeken naar. In 2011 vergeleek het in achttien ziekenhuizen de salarissen van mannen en vrouwen met gelijkwaardige functies. In 2016 deed het College

dat bij zes hogescholen, en binnenkort volgt een onderzoek in de verzekeringsbranche.

Wat bleek uit de onderzoeken tot nu toe? Vrouwen verdienen minder: de gevonden salarisverschillen varieerden van 0,2 tot 7,1 procent. Ook daar kunnen legitieme redenen voor zijn, aldus het college, maar die vonden de onderzoekers maar deels. In 2011 concludeerde het college dat ziekenhuizen „stelselmatig verboden onderscheid maken op grond van geslacht”. In 2016 is de conclusie milder: in de salarisverschillen en de redenen die de hogescholen aanvoeren „schuilt een risico op beloningsonderscheid”.

Ik wil dus niet zeggen dat er geen oneerlijke verschillen zijn. Want die zijn er waar-schijnlijk wel. Maar niet van de omvang die de minister suggereert. Je kan denken: ach, een overdrijving voor de goede zaak, is dat erg? Ik vind van wel. Je geeft het gevoel dat de samenleving er erger aan toe is dan het geval is. Wie een probleem serieus wil aanpakken, moet het probleem precies definiëren. Anders loop je het risico dat mensen denken: tuurrrrrlijk, heb je haar weer met die onzin over gratis werk.

Marika Stellinga is politiek verslaggever en econoom. Ze schrijft elke zaterdag op deze plek over politiek en economie.



Marika Stellinga

Werken vrouwen vanaf nu gratis? Welnee